Banking

Bank: according to Mr. Gilbert: bank is dealer in capital or money, it is an intermediate party between lender and borrower

دګیلبرټ مطابق : بانک دپیسو یا سرمایی معامله کوونکی دی کوم چه دقرض اخیستونکی او قرض ورکوونکی ترمنځ ددریم ګړی حیثیت لری یا دقرض ورکوونکی او قرض اخیستونکی ترمنځ رابطه جوړونکی ته بانک وایی.

According to Mr.kinly: Bank is an institution or organization which accepts deposit and advances loan.

دښاغلی کینلی مطابق: بانک یوه داسی اداره ده چه دخلکو څخه دامانت په توګه پیسی قبلوی اوهغه پیسی بیا نوروخلکوته په قرض ورکوی.

Bank= is a financial organization which deals with other people money, it accepts deposit from those who has surplus amount of money at low rate of interest and advances loan to those who need finance of high rate of interest.

بانک یوه داسی مالی اداره ده کوم چه دنورو خلکو په پیسو باندی راکړه ورکړه ترسره کوی او دهغه چا څخه په کم سود سره پیسی دامانت په توګه قبلوی چاسره چه پیسی د ضرورت څخه زیاتی وی او هغه چاته یی په زیات سودسره په قرض ورکوی دچاچه پیسوته ضرورت وی.

The evolution of bank

دبانکونوتاریخچه: د ۱۵۴۸ کال څخه مخکی کله چه بانکونو وجود نه درلود نوخلکوبه خپلی پیسی دحفاظت لپاره دتجاراناو زرګرانوسره ایښودلی دغه تجاراناو زرګرانو به دخلکوپه پیسو باندی تجارت ترسره کولو اود ضرورت په وخت کی به یی خلکوته خپلی پیسی نه واپس کولی ددی مشکل دحل لپاره په کال ۱۵۴۸ کی دجرمنی په ښار Nuremburg کی یوه غونډه وشوه او لومړی بانک رامنځته شو بیا دیرش کاله وروسته په ۱۵۷۸ کال کی د GENENVA په ښارکی لومړی مرکزی بانک رامنځته شو او اوسنئ جدیده بانکداری په نوولسمه پیړۍ کې رامنځته شوه او همدارنګه په ۱۸۴۷ کال کې بانک جهانی رامنځته شو په افغانستان کې لومړی بانک ملی بانک دی چې په کال ۱۹۳۲ کې رامنځته شوی دی دافغانستان مرکزی بانک په ۱۹۳۹ کال کی رامنځته شو.

Ketabton.com

1: Merchants

تجاران : دا هم یوګروپ کسان وو چا سره به چه خلکو خپلی پیسی دحفاظت لپاره کیښودلی او دغه تجارانو به دخلکو په پیسی باندی کاروبار او ګټه کوله نو هریو تجاربه داکوشش کاوه چه خلک خپلی پیسی ددوی سره دحفاظت لپاره کیږدی نو له همدی کبله دتجارانو ترمنځ رقابت رامنځته شو او خلکوته یی دپیسو په مقابل کی ګټه ورکول شروع کړل او له همدی ځای څخه د سود بنیاد کیښودل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

2: Money lenders

داهم یو ګرپ کسان وو چه په کم سود سره به یی پیسی اخیستی او هم به یی پیسی په زیات سود سره نورو خلکوته ورکولی دغه ګروپ کسانو accepting deposit and advancing loan function را منځته کړ.

3: Gold smith

داهم یوګروپ کسانو وو چه د زرو کاروبار به یی کاوه خلکوبه خپل قیمتی شیان لکه سره زر، سپین زر او دجیدادونو اسناد او داسی نور قیمتی شیان دحفاظت په توګه د زرګرانو سره کیښودل او زرګرانوبه دخلکو څخه دشیانو دحفاظت په بدل کی فیس اخیستو اوسنۍ جدیده بانکونه هم دخلکودقیمتی شیانوحفاظت اوساتنه کوی چه دغه کار دګولډ سمیت په وخت کی رامنځته شوی و.

Types of bank

1: Types of bank according to function

A: Central bank

مرکزی بانک دیو مملکت ترټولومهم او لوی بانک وی دغه بانک ددولت لخوا څخه ددی مقصد لپاره جوړیږی چه په هیواد کی دبانکدارۍ نظام او بانکونه کنترول کړی مرکزی بانک دنورو ډیرو وظایفوسره په هیوادکی د نوی پیسو چاپولو یوازینی حق لری.

B: Commercial bank

تجارتی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چه دګټی کولوپه مقصد جوړیږی ددغی بانکونو اساسی وظیفه دخلکوڅخه په کم سود سره دپیسو قبلول دی او هغه پیسی بیا په زیاد سود سره نورو خلکوته ورکول کیږی دتجارتی بانکونو اساسی وظیفه ده.

C: Agriculture bank

زراعتی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چه ددولت له خوا څخه ددی مقصد لپاره جوړیږی چه دهیواد دزراعتی برخی ته وده اوپرمختګ ورکړی دغه بانکونه دهکانانوته لنډمهاله، منځ مهاله او اوږدمهاله قرضی ورکوی ترڅو دهکانان وکولی شی چه د ښه معیارتخمونه، سری او زراعتی سامان آلات ترلاسه کړی همدارنګه زراعتی بانکونه دهکانانوته دزراعت په برخه کی روزنه ورکوی او نوی نوی تحقیقات کوی ترڅوپه هیوادکی دزراعت په برخه کی پیاوړی شی .

D: Industrial bank

صنعتی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چه ددولت له خوانه ددی مقصد لپاره جوړیږی چه په ملک کی دصنعت برخی ته وده ورکړی دغه صنعتی بانکونه صنعت کارانوته مختلف ډول قرضونه ورکوی ترڅودهغوی مالی ضروریات پوره شی همدارنګه دمالی مرستو نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه صنعتی بانکونه د صنعت کارانوسره دضرورت په وخت کی تخنیکی مرستی هم کوی.

E: Investment bank

سرمایه ګزاری کوونکی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چه ددولت لخوا ځخه ددی مقصد لپاره جوړیږی چه په هیوادکی د سرمایه ګزاری برخی ته وده اوپرمختګ ورکړی دغه بانکونه پخپله هم سرمایه ګزاری کوی اونوروته هم دسرمایه ګزاری کولوزمینه برابروی.

F: Cooperative bank

دا هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چی د وروسته پاتی سیمود ودی اوپرمختګ لپاره ددولت لخوا ځخه جوړیږی دغه بانکونه دکلیوالو او وروسته پاتی سیموخلکوسره دوړو وړو کاروبارونوکی مرسته اوهمکاری کوی.

2: Types of bank according to domicile

A: Foreign bank

خارجی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی دکوموبانکونوچه مرکزی دفتر دملک ځخه بهر وی ددغه بانکونوکنترول او اداره هم دملک ځخه بهردمرکزی دفترلخوا کیږی.

B: Domestic bank

داهغه بانکونوته ویل کیږی دکوموچه مرکزی دفتر دهیواد دننه وی اوددغی بانکونوکنترول اواداره هم په ملک کی دننه دمرکزی دفتر لخوا ترسره کیږی

Types of bank according to ownership :3

A: Private sector bank

شخصی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی چه په هغه کی د %50 ځخه زیات سهمونه یا Shares دعامو خلکو وی او ددغی بانکونو کنترول هم دعامو خلکوپه لاس کی وی.

B: Public sector bank

دولتی بانکونه هغه بانکونوته ویل کیږی چی په کوموبانکونو کی %50 ځخه زیات سهمونه یا شئیرز ددولت سره وی اوددغی بانکونو کنترول او اداره هم ددولت په لاس کی وی.

4: Types of bank according to schedualization

A: Scheduled bank

هغه بانکونوته ویل کیږی کوم چه دمرکزی بانک سره راجستر وی او دهغوی په جدول کی شامل وی دغه بانکونه دمرکزی بانک سره یو ځه اندازه پیسی دضمانت په توګه ږدی بیایی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزی بانک له ځان سره راجسترکوی . کچیرته دغه بانک له چا څخه پیسی وتختوی نو مرکزی بانک به یی تاوان ورکوی

B: Non-scheduled bank

هغه بانکونوته وایی چی دمرکزی بانک سره راجستر نه وی او دمرکزی بانک وصول او قوانین په ځان نه تطبیقوی اوکه دچا څخه یی پیسی وتختولی نو حکومت یی ذمه وار نه دی.

Functions of commercial bank

1) Primary functions of commercial bank

A: Accepting deposit

کله چی یوکس وغواړی په بانک کی پیسی جمع کړی نو دغه پیسی تری بانک په کم سود سره قبلوی . یعنی په بانک کی پیسی جمع کولوته وایی.

1: Current account /deposit

جاری حساب: هغی حساب ته ویل کیږی چی هروخت په کی مونږ پیسی جمع کولی شو او هروخت چی وغواړو پیسی تری راویستلی شو. پدی پیسو باندی بانک اوړدمهاله سرمایه ګزاری نشی کولی او پدی باندی بانک مشتری ته سود نه ورکوی.

2: Fixed account

هغه حساب ته ویل کیږی چی هروخت مونږ نشو کولی چه پیسی تری وباسو یعنی پدی حساب کی وخت مشخص وی د مثال په ډول چه ددری کالولپاره حساب جوړ کړی بیا مخکی له دری کالو نشی کولی چه پیسی تری وباسی .پدی حساب باندی بانک مشتری ته سود ورکوی اوکه چیرته مشتری ته دوخت څخه مخکی پیسوته ضرورت شو نوبیا بانک ته عریضه لیکی بانک یوه هفته یا دوه هفتی وخت ورکوی.

3: Saving account

سپماحساب: پدی حساب کی هم د ***Fixed account*** غوندی دمعلوم وخت لپاره پیسی اچول کیږی کوم چی دوخت څخه مخکی نشی ویستلی خو فرق یی دادی چی ددی حساب څخه یوڅه اندازه پیسی دوخت څخه مخکی ویستلی شی دمثال په ډول یوکس په خپل حساب کی ۱۰۰۰ روپی اچوی نو کولی شی دضرورت په وخت کی تری ۵۰۰ روپی وباسی . پدی حساب باندی سود هم ورکول کیږی خو د ***Fixed account*** په پرتله کم.

Profit and loss account :4

دګټی او تاوان حساب: هغه حساب ته ویل کیږی کله چی مونږ په بانک کی پیسی جمع کړو نومونږ دبانک سره په کاروبارکی شریکیږو که بانک په کاروبارکی ګټه وکړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږته به ګټه راکوی اوکه په کاروبارکی تاوان وکړی نوتاوان به ورکوو پدی حساب کی سود نه ورکول کیږی.

B: Advancing loan

.قرض ورکول: بانک خلکوته قرض ورکوی په زیات سود سره او خپله یی په کم سود سره اخلی

1: Cash account

کیش حساب دی ته ویل کیږی چی یو چاته بانک پیسی دنغدو په شکل ورکړی. ددی لپاره دا ضروری نه ده چی په بانک کی حساب ولری خو ددی په ضمانت کی به بانک ته یوڅه ورکوی.

2: Credit account

هغه قرض ته ویل کیږی کوم چی په کارډ کی اچول کیږی خو نغدی پیسی تری نشی ویستلی او سود یی د نغد یا کیش حساب څخه زیات دی پدی کارډ باندی یواځی مونږ خریداری کولی شو او دادیوکال لپاره ورکول کیږی.

3: Overdraft

ددی قرض لپاره ضروری ده چی مونږ په بانک کی حساب ولرو کچیرته یوکس په بانک کی 10000 روپی ولری او داکس دبانک لپاره یو با اعتماده کس وی نوکولی شی چی دبانک څخه د 10000روپو پرځای 11000 روپی وباسی. دی 1000 روپوته چی دبانک څخه یی اضافه ویستلی Overdraft وایی او ددی اضافه روپو به بانک ته سود ورکوی.

Secondary function of commercial bank

1: Transfer of money

دتجارتی بانکونو بله دنده داده چی دپیسو انتقال دملک په داخل کی اوهم د ملک څخه دباندی کوی او په مقابل کی یی بانک فیس اخلی دپیسو انتقال ګټه دبانک پواسطه داده چی ددوه یا لسو دقیقو دننه کولای شو چی خپلی پیسی دملک دننه اوبهرته واستوو.

2: Foreign exchange money

دتجارتی بانکونوبله وظیفه داده چی دیوملک Currency دبل ملک په Currency بدلوی مثلا یوکس غواړی چی په خارج ملک کی خریداری وکړی نوپه هغه ملک کی دخپل ملک Currency نشی استعمالولی نودادتجارتی بانکونو وظیفه ده چی دغه Currency دهمغه ملک Currency ته بدله کړی یواځی ډالر او ایرو نړیواله کرینسی ده چی په هرملک کی استعمالیدی شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Investment fund :3

دتجارتی بانکونوبله وظیفه داده چی دوی پخپله په یوملک کی سرمایه ګزاری کوی یعنی بانک ته خلک Deposit وکړی نوځینی یی خلکوته په قرض ورکړی اوباقی نوروپیسوباندی خپله سرمایه ګزاری کوی.

Creation of credit :4

دتجارتی بانکونوبله وظیفه داده چی په ملک کی دپیسوعرضه زیاتوی مګر دپیسو عرضه دنوی پیسو په چاپولو پواسطه نه زیاتوی ددا دقرض په ورکولوپواسطه زیاتوی مثلا یوکس ۱۰۰۰۰ روپۍ په بانک کی جمع کړی بانک دغه پیسی بل کس ته د Credit card په شکل ورکوی نو ددغی کریډیت کار ډپواسطه کولای شو چی مشتری خریداری وکړی نوهم ۱۰۰۰۰ په بانک کی پرتی وی اوهم یی خریدارته په قرض ورکړی وی اوهم بانک تری استفاده وکړی.

Facilitate foreign trade :5

داپه خارجی تجارت کی دتجارانوسره مرسته کوی مثلا لکه یوتجار دملک څخه بهر په کوم خارجی هیواد کی خریداری وکړی نوتجارتی بانکونه هم Technically او هم Financially کومک کوی یعنی تجارتی بانکونه هم په Export اوهم په Import کی دتجارانوسره مرسته کوی.

Agency function of commercial bank

Custodian of precious articles :1

دقیمتی شیانو حفاظت کول: د Commercial bank د Agency وظایفوڅخه یوه وظیفه ده چی دخلکودقمیتی شیانو حفاظت کوی پدی شرط چی قانونی وی لکه سره زر، سپین زر، دکورونواسناد، دموټرو اسناد، او دځمکو اسناد ساتی په مقابل کی یی به دغه شخص بانک ته فیس ورکوی او ددغه شیانو ذمه واری به دبانک په غاړه وی.

Collection of income :2

د Commercial بانک د Agency وظایفوڅخه یوه وظیفه داده چی دخلکو عوائید راجمع کړی که یوکس یا کمپنۍ چی نشی کولی خپل عوائید ترلاسه کړی نوهغوی دتجارتی بانکونوسره قرارداد کوی چی زمونږه عوائید راټول کړه اوبانک دغه عوائید دخلکوڅخه راټولوی او ددی په مقابل کی به خپل فیس دموجوده کمپنۍ څخه اخلی او کیدی شی چی عام خلک یا شخصی کمپنۍ وی او یادولتی وی لکه دبرق بل.

Collection of cheques :3

د Commercial bank د Agency وظایفوڅخه یوه وظیفه داده چی دخپل مشتریانو Cheques راجمع کړی یوکس یاکمپنۍ نشی کولی چی دخپل مشتریانو څخه Cheques ترلاسه کړی نوهغوی دبانک سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

قراردادکوي اوبانک دهغوی لپاره هرځای کی غرفی لري او دهغوی Cheques راټولوي پدی سره کمپنۍ هم رقابت کولی شي او هم دمشتري لپاره سهولیت دی او بانک ته به فیس ورکوی.

Payment of expenses :4

دتجارتی بانکونو دایجنسی وظایفو څخه یوه وظیفه دادده چی دخپل مشتریانولپاره دهغوی Payments کوی او ددی لپاره شرط دادی چی ددواړو ترمنځ به لیکل شوی قرارداد وی او دواړه کسان به په بانک کی Accounts لری او دپیسواندازه او وخت به یی معلوم وی او ددی په مقابل کی به بانک Charges اخلی.

Role of banks in economic development of a country

Promoting trade and industry :1

دبانک پواسطه په هیوادکی پرمختګ رامنځته کیږي یعنی بانک د صنعتی کمپنیوسره مرسته کوی او همدارنګه دسرمایه ګزاری کوونکوسره مرسته کوی او پخپله هم سرمایه ګزاری کوی چی پدی سره په ملک کی صنعت او عاید زیاتیږی، خلکوته کارپیداکیږی او غربت له منځه ځی او صادرات هم کیږی.

Bank promotes capital formation :2

دبانک پواسطه دخلکوسرمایه زیاتیږی یعنی که یوکس په کورکی اضافی پیسی ولری او په بانک کی یی جمع کړی نوبانک ورته پدی پیسوباندی سود ورکوی بانک دغه پیسی بل کس ته په زیاد سودسره ورکوی او کوم کس چی پیسی دبانک څخه اخلی هغه هم پری کاروبارکوی چی پدی سره ددری واړو سرمایه زیاتیږی.

Investment in new enterprises :3

دبانکونویو اهمیت دادی چی دنوی کاروبارونوسره مرسته کوی اوهغوی Support کوی.

Instruments of credit

1: Pay oral credit

دا دقرض ورکولو هغه طریقه ده په کوم کی چی قرض ورکوونکی او قرض اخیستونکی دواړو سره د قرض لیکل شوی سند نه وی موجود.

2: Open book account

دا دقرض هغه طریقه ده په کوم کی چی دقرض ورکوونکی سره دقرض لیکل شوی سند موجود وی خو د قرض اخیستونکی سره دقرض اخیستلو لیکل شوی سند نه وی موجود.

3: Documentary credit

دا دقرض هغه طریقه ده په کوم کی چی دقرض اخیستونکی او قرض ورکوونکی دواړو سره دقرض لیکل شوی سند موجود وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

TYPES OF DOCUMENTARY CREDIT

1: Negotiable instruments

2: None negotiable instruments

Negotiable instruments

هرهغه لیکل شوی سند کوم کی چی یوکس ته د پیسو ترلاسه کولو حق ورکوی او دیو کس ځخه بل کس ته په اسانئ سره انتقالیږی Negotiable instruments بلل کیږی او دا په لاندی ډول دی.

cheque :1

bill of exchange :2

Promissory :3

Open cheque :1

دا هغه چیک ته وایی کوم چیک چی صرف او صرف په هغه بانک کی جمع کیدلای شی چه دکوم بانک چیک وی یعنی دکوم بانک سره چی تعلق لری او پـه دغسی چیـک بانـدی بانک خپل مشتری ته نغدی پیسی ورکوی او دا چیکونه په لاندی دری ډوله دی.

A: Barer cheque

دا هغه چیک ته وایی چی په کوم چیک باندی دیومشخص شخص نوم او دتذکری نمبر نه وی لیکل شوی او دغه چیک صرف په هغه بانک کی جمع کیدای شـی چی دکـوم بانـک چیـک وی او یو کس کولای شی چی پدغه چیک دبانک ځخه نغدی پیسی ترلاسه کړی.

B: Order cheque

دا هغه چیک ته وایی په کوم چیک باندی چی دیومشخص کس نوم او دتذکرۍ نمبر لیکل شوی وی او دهمدغی کس نه علاوه بل هیڅوک نشی کولای چی پدغه چیک باندی دبانـک ځخـه نغدی پیسـی ترلاسـه کړی او داچیک هم صرفـ په هغه بانک کی جمع کیدای شی چی دکوم بانک چیک وی.

C: Cross cheque

هغه چیک ته وایی چی دکوم چیک په پورتنی چپ طرف کونج باندی دوه موازی کرښی راښکل شوی وی او په دغه چیک یومشتری کولای شی چی په هریو بانک کی جمع کړی پدی چیک باندی بانک خپل مشتری ته نغدی پیسی نه ورکوی بلکی لومړی پیسی دمشتری اکاونټ ته انتقالیږی او بیا مشتری کولای شی چی دخپل حساب ځخه نغدی پیسی ترلاسه کړی او دا چیک په لاندی دری ډوله دی.

i. **General crossing**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د Cross cheque هغه ډول دی چې دکوم چیک د موازی کرښو ترمنځ And co لیکلی وی او یا هیڅ هم نه وی لیکلی او دغسی چیک مشتری کولای شی په هریو بانک کی جمع کړی.

ii. Special crossing

دا د Cross cheque هغه ډول دی چې دکوم چیک دموازی کرښو په منځ کی د یومشخص بانک نوم لیکلی وی او مشتری دهمدغی بانک نه علاوه نشی کولای چې په بل بانک کی دغه چیک جمع کړی.

iii. Restrictive crossing

دا د Cross cheque هغه قسم دی چې دکوم چیک دموازی کرښوپه منځ کی دمشخص کس او دمشخص بانک نوم ذکرشوی وی او دغسی چیک به صرف هغه کس په هغه بانک کی جمع کولای شی چې دکوم کس او دکوم بانک نوم دموازی کرښو په منځ کی لیکل شوی وی.

Reasons for di hanging a cheque

Cheque not signed :1

کله چې یوحساب لرونکی چیک جاری کړی اوپه چیک باندی لاسلیک ونه کړی نو دغسی چیک دبانک لخوا نه قبلیږی .

Out dated cheque :2

کله چې یوچیک جاری شی اود جاری کیدو څخه ترشپږمیاشتوپوری په بانک کی جمع نه شی داسی چیک ته Out dated وایی او دغه چیک دبانک لخوا نه قبلیږی.

Insufficient balance :3

کله چې په چیک باندی دپیسومقدار لیکل شوی وی او حساب لرونکی په حساب کی دموجوده پیسومقدار ـ څخه زیات وی نو دغسی چیک دبانک لخوا ردیږی.

Signature differ :4

کله چې په بانک کی دحساب لرونکی دنمونی په توګه شوی لاسلیک اوپه چیک باندی شوی لاسلیک دواړو کی فرق، توپیر موجود وی نو دغسی چیک بانک ردوی.

No date on cheque :5

کله چې په چیک باندی تاریخ نه وی لیکل شوی نو دغسی چیک بانک رودوی .

Material alteration :6

کله چې حساب لرونکی په چیک کی څه تغیرات راولی او دهغه تغیراتو سره ځانګړی امضا ونه کړی نو دغسی چیک بانک ردوی او نه یی قبلوی.

Mutilated cheque :7

کله چې یوچیک په دوه یادوو څخه زیاتوبرخوکی څیری شوی وی یعنی شکیدلای وی دغسی چیک بانک نه قبلوی .

Insolvency of customer :8

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د یوکس د مفلصئ خبرتیا دمحکمی لخوا څخه بانک ته ورکړل شي نودهغی څخه وروسته چې دمشتر په اکاونټ باندی هرڅومره چیکونه جاری کیږی ټول به دبانک لخوا ردیږی .

Order of court :9

کله چې محکمه بانک ته امر وکړی چې دکوم مشخص کس حساب کنګل شی نو دهغی څخه وروسته چې دهغی حساب باندی هرڅومره چیکونه جاری کیږی دبانک لخوا څخه به ردیږی.

Different in amount, in words and figures :10

کله چې په چیک باندی په الفاظو او اعدادوکی لیکل شوی دپیسو مقدارکی فرق موجود وی نو داسی چیک دبانک لخوا څخه نه قبلیږی.

Notice of Bank :11

کله چې یومشتری بانک ته په لیکلی توګه امر وکړی چې زما حساب دی کنګل شی نو دوی دامر په اساس چې څومره چیکونه ددی حساب څخه جاری کیږی دبانک لخوا څخه نه قبلیږی.

Central bank

Main function of central bank

1: Sole right of note issue

دپیسوچاپولو یواځینی حق: دپیسوچاپولو یواځینی حق مرکزی بانک لری بل هیڅ بانک نشی کولی چې پیسی چاپ کړی مرکزی بانک ددوه سیستمونوله مخی پیسی چاپوی .

A: Fixed fiduciary system

ددی سیستم له مخی دیوهیواد تخمیناً مصارف اوعوائید معلومیږی کچیرته دعوائیدو څخه مصارف زیات وی یعنی عوائید کم وی اومصارف زیات وی نومرکزی بانک چې کوم لوږونه، پیسی چاپوی نودهغی لپاره **Reserve** نه ساتی خوکه چیرته اضافی پیسی چاپوی نودهغی لپاره به سل فیصده **Reserve** ساتی.

B: Proportional reserve system

ددی سیستم له مخی عوائید اومصارف نه معلومیږی مګر دپیسوچاپولو لپاره یوه خاصه اندازه **Reserve** ساتل کیږی اوهرڅومره پیسی چې چاپوی دهغی ټاکل شوی اندازه **Reserve** ورته ساتل کیږی.

Banker bank :2

دمرکزی بانک یوه وظیفه داده چې په هیواد کی دبانکداری نظام کنترولوی نوځکه مونږ ورته دبانکونو مشربانک وایو.

Banker to the state :3

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددولت بانــک: څرنګه چې تجـارتی بانکونــه عاموخلکوتــه مختلـف وظـایف سـرته رسـوی همدارنګه مرکـزی بانـک دولت تـه مختلـف کارونــه سـرته رسـوی لکـه دولت تـه عوائیـد راټولول، دولت ته قرض ورکول، ددولت مصـارف ورکـول او ددولت پیسـی دیوځای څخـه بل ځای ته انتقالول.

Banker clearing house :4

دبانکونولپاره تصفیه خانی جوړول: دمرکزی بانک یوه وظیفه داده چی دهیوادپه مختلفوسـاحوکی تصـفیه خـانی یاحسـاب ګر جـوړوی چیرتـه چی دټولوبانکونونمائنـده ګان راټولیږی او خپل حسابونه تصفیه کوی.

Lender to the last resort :5

دتجارتی بانکونواخرنی کومک کوونکی : کله چی تجارتی بانکونوته کوم مشکل پیداشی او دوی خپل مشکل پخپله حل نشی کړای نوپه دغه وخت کی مرکزی بانک مداخلت کوی او دتجارتی بانکونومشکل حلوی اوتجارتی بانکونه له منځه تللو څخه ژغوری.

Financial agent :6

مرکزی بانک ددولت مالی نمائنده دی یعنی ددولت چی دپیسوسره څومره تړلی فیصلی کوی هغه ټول کنترول او اداره به دمرکزی بانک لخوا څخه کیږی .

Effective monetary policy :7

دپیسوګټوره پالیسی: مرکزی بانک په هیوادکی دپیسو عرضه برقرار ساتی ترڅو دپیسوعرضه نه کمه شی اونه زیاته کچیرته په ملک کی دپیسوعرضه زیاته شی نو **Inflation** ګرانی رامنځته کیږی اوکه چیرته عرضه کمه شی نو **Deflation** ارزانی رامنځته کیږی چی دغه دواړه حالته یو ملک دتباهئ سره مخ کوی.

Custodian of monetary reserve :8

دقیمتی شیانومحافظت کول: دمرکزی بانکونویوه وظیفه داده چی ددولت قیمتی شیان وساتی لکه سره زر، سپین زر، ددولتی جایدات کاغذونه ، دخارجی اسعارو ساتنه اوداسی نور.

Foreign exchange

خارجی اسعار: هغه کرنسی یا پیسی چی په ټوله نړئ کی د اعتبار وړ وی یا په کومه کرنسئ چی مونږ په ټوله نړئ کی راکړه ورکړه کولای شو هغی ته خارجی اسعار وایی.

Importance of foreign exchange

(c) ketabton.com: The Digital Library

Strength of economy :1

داقتصاد پیاوړی کول: دخارجی اسعارو یوه ګټه داده چی پدی سره دیو ملک اقتصاد پیاوړی کیږی ځومره چی په هیوادکی خارجی اسعار زیاتیږی په هماغه اندازه دغه هیواد ددی توانایی پیداکوی چی دخپل ضرورت وړ توول شیان ترلاسه کړی اوخپل اقتصاد ته پرمختګ ورکړی.

Balance of payment :2

کله چی په یوملک کی صادرات د وارداتوڅخه زیات شی دی حالت ته **Balance of payment** وایی او دغه حالت دیوهیواد لپاره ښه حالت وی ځکه ځومره چی په هیوادکی خارجی اسعار زیاتیږی په هغه هیوادکی به صادرات هم زیاتیږی .

Make international trade easy :3

ځرنګه چی خارجی اسعارپه ټوله نړئ کی داعتبار وړ دی نوځکه دی سره نړیوال تجارت اسانه کیږی.

Rate of exchange :4

دخارجی اسعارو یوه فایده داده چی ددی پواسطی سره مونږ کولای شوچی دیوبل هیواد دشیانو ارزښت یا دکرنسئ ارزښت دخپل هیواد په کرنسئ کی معلوم کړو.

Hard currency nation :5

په کومو هیوادونوکی چی دخارجی اسعاروپه نرخ کی ژر ژر تغیر راځی هغه تغیرملکونوته **H.C.N.** وایی ځومره چی په یوملک کی خارجی اسعار زیاتیږی نوپه هماغه اندازه په ملک کی دخارجی اسعاروپه نرخ کی ژر ژر تغیر نه راځی.

Credit worthiness :6

ځومره چی په یوملک کی خارجی اسعار زیاتیږی په هغومره اندازه نړیوالی مالی اداری په هغه ملکونوباندی دقرض باور کوی اوپه اسانئ سره هغه ملکونوته قرض ورکوی.

Foreign exchange market

هرهغه ځای مارکیټ یا بازار په کوم ځای کی چی خارجی اسعاراخیستل کیږی او یا خرڅول کیږی اودمرکزی بانک سره راجستر وی هغه ځای ته دخارجی اسعارو بازار وایی.

Functions of foreign exchange market

(c) ketabton.com: The Digital Library

Transfer function :1

دخارجی اسعارو دبازار یوه وظیفه داده چی دوی دخپلومشتریانولپاره دیوځای ځخه بل ځای ته خارجی اسعار انتقالوی اوپه بدل کی یی تری فیس اخلی.

Credit function :2

دقرض ورکولووظایف: دوی خپلومشتریانوته مختلف ډول قرضونه ورکوی لکه لنډمهاله، اوږدمهاله او منځ مهاله قرضونه او په بدل کی یی تری سود اخلی.

Hedging function :3

دخارجی اسعارو دبازاریوه وظیفه داده چی دوی خپلومشتریانوته دیومشخص وخت لپاره خارجی اسعار په یوټاکل شوی نرخ سره تبادله کوی چی دی وظیفی ته دسیټې وظیفه وایی. دا اکثره په صرافی مارکیټ کی ترسره کیږی.

Exchange control

دا هغه سیستم ته ویل کیږی چی په کوم کی دیوملک وګړی نشی کولی چی دخپلی خوښی ترحده پوری خارجی اسعارله ځان سره وساتی ددولت لخوا ځخه دخارجی اسعارو د ځان سره ساتلولپاره یوخاص حد ټاکل شوی وی اودهماغه حد ځخه زیات خارجی اسعاریوکس له ځان سره نشی ساتلی چی دا دیوملک لپاره ډیرګټور تمامیږی.

Objectives of foreign exchange

To correct adverse balance of payment :1

دخارجی اسعارو دکنترول یوه فایده داده چی په ملک کی صادرات زیاتیږی او واردات کمیږی اوپه ملک کی د **Balance of payment** حالت رامنځته کیږی چی دیوملک لپاره ښه اوپه زړه پوری حالت وی .

To conserve foreign exchange :2

To present the flight to capital abroad :3

دغه پورته دواړه نقطی یوه معنی لری. دخارجی اسعارو دکنترول یوه فایده داده چی دولت کولی شی په ملک کی خارجی اسعار ذخیرکړی یعنی دولت دخارجی اسعارو دکنټرول پواسطی سره تجاران دی نه پریږدی چی په غیری ضروری توګه دملک ځخه بهرته خارجی اسعار انتقال کړی .

To protect home industry :4

بله فایده یی داده چی ددی پواسطی سره دولت کولی شی چی خپلی کمپنیانی دتباهۍ ځخه وژغوری ځکه چی په یوملک کی خارجی اسعار موجود وی نو دولت کولی شی چی په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولوهغه شيانود راواردولوبنديز۔ ولګوی کوم چی په خپل هيوادکی توليديږی نـو دی کارسـره ديوملک داخلی صنعت پياوړی کيږی.

To stabilize exchange rate :5

دخارجی اسعارو دکنترول يوه فايده داده چی ددی پواسطی سره دولت کولی شی چی په ملک کی دخارجی اسعارو نرخ برقرار وساتی کچيرته په يوملک کی دخارجی اسعارو عرضه دضرورت څخه زياته شی اويا هم دضرورت څخه کمه شی نودخارجی اسعاروپه نرخ کی به زياتوالی راځی نودولت دخارجی اسعارو پواسطی سره داسعارو نرخ برقرارساتی او دخارجی اسعارو نرخ هم برقرارپاتی کيږی۔

To practice discrimination in international trade :6

دخارجی اسعارو دکنترول يوه فايده داده چی ددی پواسطی سره مونږ دځينوملکونوسره چی وغواړوتجارتی اړيکی ښنی کړواو يا هم تجارتی اړيکی خرابی کړو نو دخارجی اسعارو پواسطی سره امکان لری.

To check the important of non-essential items :7

دخارجی اسعارو دکنترول پواسطی سره دولت کولی شی چی دغيری ضروری شيانود را واردولو مخنيوی وکړی.

Advance against properties

هغه شتمنی دکومو په بدل کی چی مونږ دبانک څخه قرض اخلو:

A: Mortgage

ګروه ګر: کله چی يوکس خپله نه انتقاليدونکی شتمنی لکه ځمکه يا تعمير دبانک سره ګروه کړی اودهغی په بـدل کی دبانـک څخـه قـرض واخلی دی تـه Mortgage وايی. پـدی قرارداد کی چی کله قرض اخيستونکی پـه خپـل وخت سـره بانـک تـه قـرض واپس نـه کړی نوبانک دا حق نه لری چی دمحکمی له اجازی پرته دا شتمنی خرڅه او خپلی پيسـی ترلاسـه کړی.

Parties :برخی

Mortgager ګروه کوونکی: هغه کس ته ويل کيږی چا چه خپله نه انتقاليدونکی شتمنی ګروه کړی وی.

Mortgagee ګروه ورکوونکی: هغه کس ته ويل کيږی چی دچاسره چی نه انتقاليـدونکی شـتمنی ګروه شوی وی.

Right and liability of mortgager

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګروه کوونکی حقوق اوذمه واریانی:

۱: کله چې د **Mortgagee** قرارداد پوره شی او **Mortgager** پخپل وخت سره بانک ته قرض واپس کړی نود **Mortgager** دا حق جوړیږی چې پخپل جایداد باندی قبضه ترلاسه کړی.

۲: کله چې جایداد **Mortgager** ترلاسه کړ نوپه جایداد چې څومره ټیکسونه راځی هغه به **Mortgager** ورکوی.

۳: د **Mortgagee** دقرارداد په دوران کی چې شتمنۍ ته کوم نقصان ورسیږی نو دا د **Mortgager** حق جوړیږی چې د **Mortgagee** څخه دتاوان غوښتنه وکړی.

Right and liability of mortgagee

دګروه ورکوونکی حقوق اوذمه واریانی:

۱: کله چې دمحکمی لخوا نه **Mortgagee** ته دجایداد دخرڅولو اجازه ورکړل شی نو دا د **Mortgagee** حق جوړیږی چې جایداد خرڅ کړی اوخپلی پیسی ترلاسه کړی.

۲: کچیرته دمحکمی لخوا څخه **Mortgagee** ته دجایداد خرڅولو اجازه ورنه کړل شی نوپه **Mortgagee** باندی دا لاندی ذمه واریانی راځی .

۱: دجایداد به داسی حفاظت کوی لکه څوک چې دخپل جایداد حفاظت کوی.

۲: دجایداد څخه چې څومره عوائیدلاسته راځی په هغی به د **Mortgagee** حق جوړیږی.

۳: دجایداد ټول ټکسونه به دجایداد دعوائیدو څخه ورکول کیږی.

۴: دجایداد ترمیم مصارف به دجایداد دعوائیدو څخه ورکول کیږی.

۵: **Mortgagee** باید په جایداد کی هیڅ قسمه تغیرات را نه وړی.

B: Pledge

کله چې یوکس خپله انتقالیدونکی شتمنی دبانک سره ګروه کړی اودهغی په بدل کی دبانک څخه قرض واخلی اوشیان دکمپنۍ یا دشخص دګودام څخه دبانک ګودام ته انتقال شی دی ته **Pledge** قرارداد ویل کیږی.

Parties برخی

1 :Pledger هغه کس ته وایی چا چه خپله انتقالیدونکی شتمنی دبانک سره ګروه کړی وی.

2 :Pledgee هغه کس ته وایی چا چه انتقالیدونکی شتمنۍ ګروه اخیستی وی.

C: Hypothecation

کله چې یوکس خپله انتقالیدونکی شتمنۍ دبانک سره ګروه کړی اوشیان دکمپنۍ دګودام څخه دبانک ګودام ته انتقال نه شی دی ته ***Hypothecation*** وایی.

D: line

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چی یوکس خپله انتقالیدونکی شتمنی دبانک سره گروه کړی او دقرض نه واپس کولوپه صورت کی بانک داحق لری چی دمحکمی داجازی نه پرته هغه شتمنی خرڅه کړی اوخپلی پیسی ترلاسه کړی.

Islamic banking

Main instruments of Islamic banking

Musharika :1

مشارکه دعربی لفظ نه اخیستل شوی دی چی مطلب یی شراکت دی. دمشارکه په کاروبارکی مشتری اوبانک په کاروبارکی شریکیږی اوهمدارنګه دکاروبارپه ګټه اوتاوان کی هم دواړه شریک دی.

دمشارکه کاروبارلاندی خواص لری:

۱: کچیرته دمشارکه کاروباراضافی پیسوته ضرورت شی نواضافی پیسی به کاروبارته دبانک لخوا نه راوړل کیږی.

۲: دکاروبارټول فعالیتونه اوکړنی مشتری ترسره کوی بانک صرف دهغی دڅارنی حق لری.

۳: دکاروبارپه ګټه اوتاوان کی به بانک اومشتری دقرارداد له مخی شریک وی.

Mudariba :2

مضاربه دعربی لفظ مضرب نه اخیستل شوی چی مفهوم یی مدیردی یامنیجر.دمضاربه په کاروبارکی به یوه ډله کاروبارته پیسی راوړی چی ورته (رب المال) وایی اوبله ډله به خپل مهارتونه استعمالوی چی ورته (مضاربه) وایی.

دمضاربه کاروبارلاندی خواص لری:

۱: مضاربه کاروباربايد راجستروی.

۲: کوم کس چی دمضاربه کاروبارمخ ته وړی نو د مضاربه کاروبارپه دوران کی دبل کاروبارپرمخ وړولو حق نه لری.

۳: دمضاربه کاروباردڅارنی لپاره یوه اسلامی کمیټه تاکل کیږی ترڅودمضاربه کاروبارټول کارونه تائید کړی چی دشریعت مطابق دی اوکه نه.

۴: کوم کس چی دمضاربه کاروبارمخ ته وړی باید دکاروبارپه باره کی مکمل معلومات ولری.

۵: دمضاربه کاروباردسرمایی لاسته راوړولولپاره کولی شی چی سهمونه خرڅ کړی.

۶: دمضاربه کاروبارګټه به دمشترا وبانک ترمنځ دقرارداد له مخی تقسیمیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷: دمضاربه کاروبارتاوان به د رب المال په غاړه وی.

Participation term certificate (PTC) :3

هغه قرض پاڼوته وایی چی په کوم کی چی مشتری اوبانک په ګټه اوتاوان کی شریک وی. لاندی خواص لری:

۱: دا دسرمایه ګزارئ اسلامی طریقه ده

۲: (PTC) لنډمهاله او اوږدمهاله کیدای شی.

۳: کچیرته کاروبارګټه وکړه نو(PTC) اخیستونکی ته به ګټه ورکول کیږی.

۴: کچیرته کاروبارتاوان وکړ نو(PTC) اخیستونکی ته به تاوان ورکول کیږی.

Leasing :4

کله چی یوکس خپله شتمنی دبانک سره ګروه کړی او دهغی په بدل کی دبانک څخه قرض واخلی او بانک دشتمنئ داستعمالولوپه بدل کی هغه کس ته یوه اندازه عوائید هم ورکړی دی ته اجاره وایی.

Bai- Muajjal :5

کله چی بانک خپلومشتریانوته دخرڅلاو لپاره شیان واخلی اودهغی لپاره یومناسب نرخ وټاکی نو دی ته Bai muajjal وایی او دا داسلامی بانکونودګټی یوه وسیله ده.

Rent sharing :6

کله چی بانک دیوکس په ځمکه کی تعمیرجوړکړی او دهغی تعمیرپه عوائیدوکی بانک دمشتری سره شریک شی دی ته رینټ شئیرینګ وایی.

Hire purchase :7

کله چی بانک خپلومشتریانوته په کشتونوباندی شیان واخلی اودشیانواصلی نرخ پټ وساتل شی یعنی په شیانوباندی دوه نرخونه کیښودل شی .دمثال په ډول یوکس په بل کس باندی موټرپه کشتونوخرڅوی دموټر قیمت دری لکه افغانۍ دی دا یی پری په څلور لکه خرڅ کړی، داسی نه چی دیوکال لپاره په دومره او ددوه کالولپاره په دومره یونرخ به پری ږدی.

Electronic banking

برقی بانکداری هغه بانکداریٔ ته ویل کیږی چی د انټرنیټ له لاری ترسره کیږی او دی بانکداریٔ ته(Home banking. Online banking. Internet banking) هم وایی.

Electronic payment system

Credit card :1

کریډیټ کارډ هغه کارډ ته ویل کیږی چی په کوم باندی مشتری دبانک څخه قرض اخلی. پدغه کارډباندی مشتری نشی کولی چی دبانک څخه نغدی پیسی ترلاسه کړی په کریډیټ کارډباندی مشتری کولی شی چی خریداری ترسره کړی په کریډیټ کارډکی لاندی خبری شاملی دی.

A) دکریډیټ کارډ څخه مشتری کولی شی چی دملک دننه او دملک څخه بهر استفاده وکړی.

B) دکریډیټ کارډ د ترلاسه کولولپاره مشترباید بانک ته عریضه وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

C) کریډیټ کارډ دیوکس څخه بل کس ته نشی انتقالیدلی.
D) چی کله هم په کریډیټ کارډ باندی راکړه ورکړه وشی نوبانک دمشتری څخه فیس اخلی.
E) کله چی دلومړی ځل لپاره مشتری غواړی کریډیټ کارډ جوړکړی نوبانک ته باید دغړیتوب **Membership** فیس ورکړی.
F) کریډیټ کارډ باید دکال څخه وروسته نوی شی اومشتری به دنوی کیدو فیس هم جمع کوی.

ATM (Automated teller machine) card :2

داهغه کارډ ته ویل کیږی چی په کوم کی مشتری خپلی قاغذی پیسی برقی پیسوته تبدیلوی پدغه کارډ باندی مشتری دبانک څخه قرض نشی اخیستلی پدی کارډکی دمشتری خپلی پیسی موجودی وی په **ATM CARD** باندی مشتری بانک ته هیڅ قسمه سود نه ورکوی. پدغه کارډ باندی مشتری په یوه ورځ کی دیوخاص اندازه ټاکل شوی پیسوڅخه زیاتی پیسی نشی راویستلی.

Debit card :3

داهغه کارډته ویل کیږی چی پدی کی دمشتری خپلی پیسی هم شاملی وی اودبانک څخه ورباندی هم قرض راویستلی شی چی کله په **ATM CARD** باندی بانکونه خپلومشتریانوته دقرض ورکولوسهولیت هم ورکړی همدغه **ATM CARD** په ډیبټ کارډ ته بدلیږی.

Online banking :4

هغه بانکداری کومه چی د انټرنیټ پواسطه ترسره کیږی هغی ته انلاین بانکداری ویل کیږی. په انلاین بانکداریٔ کی مشتری کولی شی چی دبانک دهری څانګی څخه پیسی وباسی او یا هم یکی پیسی جمع کړی او یا هم دیوځای څخه بل ځای ته انتقال کړی .

The End

Prepared by Asifmobasser

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library